

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ

СУЧАСНІ БІОМЕХАНІЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ І СПОРТІ

Матеріали
V Всеукраїнської електронної конференції

18 травня 2017 року

Київ 2017

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ В СФЕРІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Юрченко О.А., Хабінець Т.О., Сергієнко К.М.
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ

Вступ. У процесі навчально-виховної роботи з дітьми, які мають відхилення в стані здоров'я, необхідно використовувати ефективно підібрані завдання, засоби, методи та форми організації занять з адаптивного фізичного виховання. Це дає змогу не лише позитивно вплинути на розвиток фізичних якостей, але і здійснити корекцію порушень основної нозології та супутніх захворювань та відхилень [1, 5, 6, 7].

Постановка педагогічних завдань, ступінь їх конкретизації та чіткість формулювання визначає направленість та зміст педагогічного впливу. Це дозволяє визначити адекватний підбір методів та методичних прийомів у всіх формах направленої використання засобів фізичної культури [2 - 5].

Враховуючи той факт, що організаційно-методичний підхід в корекції порушень параметрів рухової сфери є основоположним та ключовим, вибір теми наукового дослідження є актуальним.

Мета дослідження – проаналізувати спеціальну науково-методичну літературу, яка стосується питань організаційно-методичного підходу в сфері адаптивного фізичного виховання.

Методи дослідження: аналіз спеціальної науково-методичної літератури та передовий досвід фахівців у сфері адаптивного фізичного виховання.

Результати дослідження. В адаптивному фізичному вихованні системно представлені всі види педагогічних завдань. Їх в основному поділяють на дві групи: 1 – загальні для всіх – і здорових і з порушенням в розвитку. Вони в основному обумовлені необхідністю суспільства і відображені в державних програмах для масових та спеціальних (корекційних) навчальних закладах. 2 – спеціальні, які відображають особливості фізичного виховання дітей з порушенням в розвитку. Вони обумовлені наявністю основної нозології, супутніх захворювань та вторинних відхилень [5].

Розглядаючи засоби АФВ до них в основному відносять фізичні вправи, природні засоби використання та гігієнічні фактори. Фізична вправа є основним спеціальним засобом за допомогою якої досягається направлений вплив на того хто займається. За рахунок фізичної вправи вирішуються корекційно-розвиваючі, компенсаторні, лікувальні та профілактичні, освітні, оздоровчі, виховні завдання. Фізичні вправи спричиняють позитивний вплив на організм людини з обмеженими можливостями в будь-якому віці, особливо на підростаючий організм. Під час застосування засобів фізичного виховання необхідно враховувати показання та протипоказання до виконання фізичних вправ в залежності від нозології та ступені її порушення [3 - 5].

Під терміном метод вчені розуміють спосіб досягнення мети. Усі методи розподіляються на класи, кожен з них має чітку цільову установку та вирішують конкретне коло завдань. Основними методами є методи формування знань. Вони направлені на: засвоєння уявлень, понять, правил, принципів, умов успішного оволодіння різноманітними руховими вміннями та навиками. Методи формування знань розподіляються на дві групи словесні та наглядні [3]. Інші, не менш важливі методи, це методи навчання руховим діям. Чітка та правильна техніка виконання фізичної вправи дає змогу уникнути травматизму під час виконання і позитивно вплинути на стан здоров'я того хто займається. Вони розподіляються на вивчення вправ в цілому та частинам (фазам) [1].

У сфері АФВ виділяють також спеціальні методи навчання та виховання для осіб з особливим потребами. Серед них основними є методи виховання особистості. Система методів виховання особистості складається із стратегічних методів (факторів) виховання та

методів педагогічного впливу. Дані методи включають в себе середовище виховання, виховну діяльність та осмислення людини себе в реальному житті [1].

Іншими специфічними методами є методи педагогічного впливу. Вони базуються на вихованні відношення людини до оточуючої дійсності та її реальних проявів. Їх в основному можна поділити на методи переконання, методи вправ та методи педагогічної оцінки [5].

В залежності від складності нозології та ступеню її захворюваності педагогами часто використовується метод організації взаємодії педагога та тих хто займається. В цьому сенсі заняття можуть носити індивідуальний характер, мало групові заняття та індивідуально-групові заняття. В першому випадку для застосування індивідуальних занять контингентом є люди з важкими формами порушень рухової функції, захворювання спинного мозку, ДЦП, вродженими недорозвиненими кінцівками і т.д. У процесі малогрупових занять формуються групи не більше 10-12 осіб. Та в групах індивідуально-групового характеру нараховується від 2-3 і не більше 6-8 чоловік [3, 7].

Форми організації занять з АФВ є надзвичайно різноманітні. Вони можуть бути систематичними (уроки фізичної культури, ранкова гігієнічна гімнастика), періодичними (не шкільні форми занять: дні здоров'я, спортивні фестивалі), індивідуальними (в умовах стаціонару та в домашніх умовах), масовими (туристичні походи, загально масові свята). Одні форми занять проводяться спеціалістами АФВ, інші суспільними громадськими організаціями, ще інші родичами людей з особливими потребами, волонтерами і т.д. Але їх основна ціль збільшення рухової активності за рахунок систематичних занять фізичними вправами, заохочення до доступної спортивної діяльності, цікавому дозвіллю, розвитку власної активності та творчості, формування здорового способу життя [4, 5].

Висновки. Встановлено, що роль вибору завдань, засобів, методів, принципів та форм організації занять з адаптивного фізичного виховання є вирішальним та ключовим в побудові навчально-виховного та корекційно-відновлюючого процесу. Їх адекватний та раціональний підбір дасть змогу людині з особливими потребами максимально реалізувати себе в соціальному середовищі.

1. Винник Джозеф П. Адаптивное физическое воспитание и спорт / под ред. Джозефа П. Винника ; пер. с англ. И. Андреев. – К. : Олимп. лит., 2010. – 608 с.
2. Джуха Х. Ш. Адаптивна фізична культура дітей з послабленим зором / Х. Ш. Джуха, О. А. Юрченко, К. М. Сергієнко. // Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Проблеми активації рекреаційно-оздоровчої діяльності». – 2015. – С. 282–284.
3. Дяченко А. А. Корекція порушень постави дітей молодшого шкільного віку з пониженим зором засобами фізичного виховання: дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / А. А. Дяченко. – К., 2010. – 190 с.
4. Евсеев С. П. Теория и организация адаптивной физической культуры : учеб.: в 2 т. / под общ. ред. С. П. Евсеева. – М., 2002. – 448 с.
5. Сергиенко К. Н. Организационно-методические подходы к физическому воспитанию младших школьников со сниженным зрением / К. Н. Сергиенко, Х. Ш. Джуха. // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2015. – №4. – С. 48–52.
6. Шапкова Л. В. Частные методики адаптивной физической культуры: учебник / под общ. ред. Л. В. Шапковой. – М.: Сов. спорт, 2007. – 608 с.
7. Юрченко О.А. Корекція порушень просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку з послабленим зором у процесі фізичного виховання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О.А. Юрченко. – К., 2013. – 20 с.